

Juleaften

Salmevalg

94: Det kimer nu til julefest

103: Barn Jesus i en krybbe lå

119: Julen har bragt velsignet bud

99: Velkommen igen, Guds engle små

121: Dejlig er jorden

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas

Og det skete i de dage, at der udgik en befaling fra Kejser Augustus om at holde folketælling i hele verden. Det var den første folketælling, mens Kvirinius var statholder i Syrien. Og alle drog hen for at lade sig indskrive, hver til sin by. Også Josef drog op fra byen Nazaret i Galilæa til Judæa, til Davids by, som hedder Betlehem, fordi han var af Davids hus og slægt, for at lade sig indskrive sammen med Maria, sin forlovede, som ventede et barn. Og mens de var dér, kom tiden, da hun skulle føde; og hun fødte sin

søn, den førstefødte, og svøbte ham og lagde ham i en krybbe, for der var ikke plads til dem i herberget.

I den samme egn var der hyrder, som lå ude på marken og holdt nattevagt over deres hjord. Da stod Herrens engel for dem, og Herrens herlighed strålede om dem, og de blev grebet af stor frygt. Men englen sagde til dem: ”Frygt ikke! Se, jeg forkynder jer en stor glæde, som skal være for hele folket: I dag er der født jer en frelser i Davids by; han er Kristus, Herren. Og dette er tegnet, I får: I skal finde et barn, som er svøbt og ligger i en krybbe.” Og med ét var der sammen med englen en himmelsk hærske, som lovpriste Gud og sang:

”Ære være Gud i det højeste og på jorden!

Fred til mennesker med Guds velbehag!”

Prædiken

Julen er et paradis. Juleaften er en dag, hvor vi skal opbygges og glædes over familiens kærlighed. Ligesom den lille familie, der lagde grundstenene til julen: Josef, jomfru Maria og det lille Jesusbarn. Kærligheden strålede

ud af barnet og oplyste stalden, hvor de havde søgt ly, og hvor Maria satte barnet i verden. Barnet var skænket af Gud. Barnet var Guds ønske. Gud ville være os nær. Så nær som det barn, der bliver lagt i vores arme; og når vi ser barnets hjælpeløshed, så elsker vi. Så nær er Gud. Og det er den kærlighed, der gør os levende. Den skal bære os gennem den mørke vinter, den skal løfte os op over hverdagens stress og småskænderier, den skal fylde os med en stor glæde over alt det, vi har, så taknemmeligheden bobler indeni, og håbet om fred vokser i os.

Derfor er Juleaften den dag på året, hvor vi gør mest ud af, at det skal være godt og hyggeligt. Vi begynder forberedelserne længe før jul; vi køber ind i store mængder, for juleaften skal der ikke mangle noget. Vi finder de perfekte gaver til dem, vi elsker allermest. Juleaften skal være en hyggelig aften. Vi taler om, at julefreden skal sænke sig.

Julen er et paradys. Julen er himlen trukket ned på jorden. Men der, hvor der er et paradys, er der også et helvede. For

alt for mange er drømmen om den perfekte jul blevet et helvede fyldt med stress og angst. Gaverne må ikke skuffe. Sværen skal være sprød. Der skal hjemmelavet konfekt på bordet. Osv. For andre er julen særligt ensom; forældrene er gået bort, et barn er død, eller familien er splittet, og man kan ikke blive enige om, hvordan julen skal fejres. For atter andre skaber forventningerne om god mad på bordet og store gaver et tomrum, fordi de ikke har råd til det. Hvor, der er et paradys, er der også et helvede.

Her i Ødsted har vi et særligt forhold til én af de mest gribende julehistorier. Den lille pige med svovlstikkerne. Mange af os ser hende flere gange om ugen, for hun sidder nede ved dammen, klemmt ind i et lille hjørne, hvor hun forsøger at holde varmen. Tidligere sad hun ved Ammitsbølvej. Er eventyret om den lille pige med svovlstikkerne sørgelig eller glædelig? Vi kan ikke svare entydigt. Hun gik på gaden og solgte svovlstikker, tændstikker, nytårsaften, for hun skulle tjene til familien derhjemme. Men det var isnende koldt, og der var ingen, der købte svovlstikker. Så satte hun sig i en krog mellem to

huse, og hun tog en tændstik, strøg den henover tændstikæsken, og flammen tændtes, lyste op og varmede. Og den lille pige så ind i en anden verden, og hun følte sig varm og lykkelig. Men tændstikken gik hurtigt ud; var lykken blot en flygtig drøm? Hun tændte den næste og den næste igen, og for hver tændstik var der en ny verden: et smukt dækket bord med gåsesteg, det dejligste juletræ med lys og pynt. Da en af tændstikkerne gik ud, steg julelysene op, højere og højere og satte sig som stjerner på himlen. Hun kiggede op, og da så hun et stjerneskyd. ”Nu dør der en”, sagde hun, for hendes mormor havde altid sagt: når en stjerne falder, går der en sjæl op til Gud. Hun tænkte på mormoren, der var den eneste, der nogensinde havde været god mod hende, men nu var død. Hun strøg den næste tændstik, og der sad mormor. ”Mormor,” råbte hun, ”tag mig med, jeg ved, du er borte, når tændstikken går ud.” Og hun tændte i hast resten af bundtet, og mormoren var smukkere end nogensinde før, og hun tog pigens i sine arme og de fløj i glans og glæde. Der var ingen kulde, ingen sult, ingen angst, for de var hos Gud.

Og så slutter H.C. Andersen: ”Men i krogen ved huset sad i den kolde morgenstund den lille pige med røde kinder, med smil om munden – død, frosset ihjel den sidste aften i det gamle år. Nytårmorgen gik op over det lille lig, der sad med svovlstikkerne, hvoraf et knippe var næsten brændt. Hun har villet varme sig, sagde man; Ingen vidste, hvad smukt hun havde set, i hvilken glans hun med gamle mormor var gået ind til nytårs glæde.”

Jeg får sådan en klump i halsen, når jeg læser det. Det er både så smukt, så smukt, og så frygtelig sørgeligt. Men den lille pige smiler; kan vi afgøre, om hun var lykkelig?

En af mine forgængere, Pastor Storm, havde, som mange sikkert har hørt, den vane at drage ud til galgehøjen på Tudvad Mark julenat, ”for at mane de døde i jorden,” sagde han. Men han skrev noget ganske andet i sin dagbog om de oplevelser han havde derude. I 1821 sad han som året forinden på galgehøjen og betragtede stjernerne i den frostklare nat, ligesom den lille pige med svovlstikkerne, og ligesom de tre vise mænd mange år før ham. Han var ulykkelig det år, for han havde mistet et barn

i oktober. Han kunne ikke finde julefred, og han kunne slet ikke mærke, at julen var glædens tid; festen, hvor Jesus bliver født, og verden møder sin frelser. Han følte, at livet var meningsløst, og at troen var en tom skal.

Mens han kiggede op på himlen skinnede med et en stjerne så klar, og fra en gård ganske tæt på, kunne han pludselig høre den smukkeste julesang, sunget af mange barnestemmer og brummende voksne: Velkommen igen, Gud engle små. Han lænede sig tilbage i sneen og lyttede mens han betragtede den klare stjerne. De sang om englene, der kom på besøg julenat. De kom med bud fra himlen og forkyndte glæde i den mørke og kolde vinter. Da de kom til fjerde vers med linjen: vi puslinger har i hver en vrå, fældede Pastor Storm en tåre og tænkte på lille Theodor, hans søn, der døde i oktober. Han lyttede særligt godt efter de to sidste vers om, at Guds engle vandrer op og ned, ad salmens tonestige, og mens vi synger, kommer Guds rige til os. Nu begyndte Pastor Storm selv at synge med: O, måtte vi kun den glæde se før vore øjne lukkes! Da

skal, som en barnemoders ve, vor smerte sødt bortvugges. Vor Fader i Himlen! lad det ske, lad julesorgen slukkes.

Pastor Storm brast i gråd. Julesorgen var så voldsom, og intet, absolut intet, kunne slukke den. Og nu slørrede tårene hans blik, så han aldrig fandt ud af, om det han så på himlen var virkeligt: Han skimtede gennem tårene den klare stjerne, der var tændt på himlen, og rundt om stjernen formedes af mindre stjerner et barneansigt, hvor den klare stjerne sad i ansigtets højre øje. Pastor Storm syntes, at ansigtet lignede Theodors. Og han smilede ned til sin far. Pastor Storm rejste sig for at komme tættere på ansigtet. Han gik i retning af stjernen, han gik hurtigere og hurtigere, og til sidst løb han. Han råbte, ”Theodor, Theodor!” Og Theodor smilede stadig ned til ham. Til sidst blev stjernen stående over den gård, hvorfra Pastor Storm havde hørt den smukke julesang. Han gik stille hen til døren, han tog i håndtaget og trådte ind i en lun entré. Så åbnede han døren ind til stuen. Og dér så han hele sin dejlige familie danse om det smukke juletræ. Hans yngste datter løb ham i møde og sprang op i armene på ham. Han

så på sine børn, der smilede til ham. Kun Theodor var der ikke. Han græd stadig, men sorgen var blandet med glæde, og da han kiggede ud af vinduet, så han den store stjerne blinke, og så forsvandt den.

Julen er et paradis. Men vores jordiske paradis bliver aldrig et paradis uden sorg og smerte. Og på jorden vil der altid være tider med ufred og krig. Vores jul er et paradis, fordi den er skrøbelig og sårbar. Hvis vi ikke tillod, at julen var sårbar, ville julen være en totalitær ideologi, en fejlfri fest, et helvede. Julen er lige så sårbar, som det spædbarn, der blev lagt i Jomfru Marias arme, det lille Jesusbarn. Gud vovede at gøre sig selv hjælpeløs; Gud lagde sin skæbne i hænderne på os. Vi ved naturligvis, at historien fortsætter; for vi har fejret påske lige så længe, som vi har fejret jul. Men når den almægtige Gud lader sig føde som et skrøbeligt menneske, så er der god grund til at vove sårbarheden og skrøbeligheden selv, for da vover vi livet, og da fødes kærligheden. Glædelig jul rundt omkring i Ødsteds/Jerlevs skrøbelige hjem. Amen.

Kirkebøn

Jesus, du der blev født i Betlehem.

I dag veder vi særligt for alle børn.

Giv dem et hjem.

Lad dem vokse op i fred,

omgivet af kærlige mennesker.

Giv os et sind der ser dig i ethvert barn

så vi arbejder for en verden

hvor ingen børn skal fryse eller sulte,

hvor ingen skal flygte eller slås. Amen